

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
24 iulie 2024

Probă scrisă

**LB. ȘI LIT. MAGHIARĂ MATERNĂ, LB. ȘI LIT. ROMÂNĂ ȘI UNIV. PT. COPII, METODICA
PREDĂRII ACTIVITĂȚILOR ÎN LB. MAGHIARĂ MATERNĂ ȘI ÎN LB. ROMÂNĂ
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR**

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

A. Limba și literatura maghiară maternă (30 de puncte)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy udvar, abban két ló, két kecske, tíz liba, húsz pipe, két kutya, öt macska – meg egy nagyhangú kakaska. Büszke volt a kakaska a hangjára, pitymallattól szürkületig fújta:

- Kukurikú! Kukurikú! Félre kácsa, félre lúd, én a kakas, kend a tyúk! Kukurikú! Kukurikú! Szürkületkor nyugovóra tért a kakaska, s aludt másnap hajnalig. Akkor újramezde:
- Kukurikú! Kukurikú! Félre kácsa, félre lúd, én a kakas, kend a tyúk! Kukurikú! Kukurikú!
- Csodás hang! Csodás hang! – burukkoltak elismerően a galambok.
- Messzezeng! Messzezeng! – mekegték a kecskék.
- Kiváló! Kiváló! – nyihogták a lovak.

A kakaska büszkén húzta ki magát a sok dicséretre.

Arra gurult a sün. Hallotta, mint dicsérik az állatok a kakaskát. Megállt, és nagyot pöffentett:

- Pff! Pff! Tudd meg tőlem, kis kakaska, harsányabb a macskák hangja! Pff! Pff!
- Kukurikú, mit hallok?!
- Pff! Pff! Tudd meg tőlem, kis kakaska, harsányabb a macskák hangja! Pff! Pff!
- Harsányabb?! – fortyant fel a kakaska. – A macskáknak nincs is hangjuk! Egész nap szunyókálnak!

– Nappal szunyókálnak, pff, pff – pöfögött a sün –, ám éjszaka annál harsányabban kornyikálnak!

- Kukurikú, ez tévedés! Éjszaka alszik a világ!
- Pff, pff... Keveset tudsz, kis kakaska, éjjel vadászik a macska!
- Kukurikú, ez tévedés! Éjszaka sötét van!
- Pff, pff... Nem egészen, kakaska! Sötét égen fehér folt: világít a fényes hold.
- Kukurikú... Mi az, hogy fényes hold?
- Pff, pff... A hold: az éjszaka napja!

Elcsodálkozott a kakaska. Még kukorékolni is elfelejtett. Elrejtőzött a kút mögé, s mind a fényes hold jöttét várta.

Lassan besötétedett. A kakaska elálmosodott, de elszántan tovább várakozott. Végre feljött a hold. Az udvar öt macskája nagyot nyújtózott.

- Pff, pff... Látod, kakaska? Látod?

A kakaska hirtelen éber lett:

- Látom! Látom!

A macskák felültek a háztetőre, és hangolni kezdtek.

- Pff, pff... Hallod, kakaska? Hallod?
- Hallom! Hallom!

A macskák teli torokból rázendítettek:

- Máj, máj, máj! Májjal teli tá! Háj, háj, háj! Sárga kacsaháj!
- Majd adok én nektek kacsahájat! – gurult méregbe a kakaska. – Majd kaptok ti tőlem májjal teli tálat!

Keresett egy hosszú létrát. Neki támasztotta az eperfa törzsének, s elindult rajta fölfelé.

- Pff, pff! Hová mégy, kakaska?
- Megyek az égbe!
- Pff, pff! Miért mégy az égbe, kakaska?

- Lehozom a holdat!
- Pff, pff! Miért hozod le, kakaska?
- Hogy a macskák ne találják!
- Pff! Pff! És az miért jó, kakaska?
- Ha nincs hold –, nincs kornyikálás!
- Pff, pff! Ezt jól kifundáltad, kakaska!
- Meghiszem azt, nyávogadta! Legszebb hang: a kakas hangja!

Mikor idáig ért a nagyhangú kakaska, izgalmasan akkorát ugrott, hogy a létra kicsúszott alóla, s úgy vágódott a földhöz, mintha a mennybolt szakadt volna le.

A nagy zajra fölébredtek a lovak, a kecskék, a libák, a pipék, előfutottak a kutyák, odaugrottak a macskák. Látták, mi történt, s olyan kacagásba kezdtek, hogy arra a galambok is fölébredtek. Másnap még a verebek is mind a kakaskát nevelték, hogy létrával akart az égbe menni.

Attól kezdve a kakaska nem versenyez többé a macskákkal. Átalussza az éjszakát, s csak pitymallatkor kezdi az énekét:

- Kukurikú! Kukurikú! Félre kácsa, félre lúd, én a kakas, kend a tyúk! Kukurikú! Kukurikú!
- (Döbrentey Ildikó: A nagyhangú kakaska)

1. Írja le három mondatban az eseményeket! **3 pont**
2. Írjon ki a meséből 3 különböző, a kakas hangját dicsérő mondatot! **3 pont**
3. Szótagolja a következő szavakat! **2 pont**
 - a. pitymallattól b. mennybolt
4. Írjon egy-egy rokonértelmű szót a következő szavakhoz: **3 pont**
 - a. nagyhangú b. szunyókál c. pitymallat
5. Képezzen igéket a következő főnevekből! **2 pont**
 - a. kakas b. ló
6. Alkosson egy-egy mondatot a *hold* szó két jelentésével! **2 pont**
7. Bővítse a következő mondatot **2 pont**
 - a. minőségjelzővel b. módhatározóval

Elcsodálkozott a kakaska.
8. Írjon ki a szövegből két hangutánzó szót! **2 pont**
9. Nevezzen meg 3 mesetípust műfaji jellemzőik alapján! Írjon egy-egy példát minden típushoz! **6 pont**
10. Mutassa be 10–15 mondatban a műmese legalább 5 műfaji sajátosságát! **5 pont**

B. Limba și literatura română și universală pentru copii (30 de puncte)

Citiți cu atenție textul de mai jos:

*M-am hotărât să nu mai ies din casă
Biblioteca veche mi-e de-ajuns,
La orice întrebare curioasă
În ea deja se află un răspuns.*

*De bună voie m-am închis în mine
Și-n casa mea, din care nu mai ies,
În cifruri dacice și-n cărți latine
Mai caut disperat un înțeles. [...]*

(Adrian Păunescu, *Biblioteca veche*)

Scrieți, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe, cu privire la textul de mai sus:

1. Alcătuiți câte un enunț în care să folosiți corect următoarele omofone, fără a le modifica forma: **s-ar, sar.** **4 puncte**
2. Transcrieți, din cea de-a doua strofă a textului dat, două cuvinte care conțin diftongi. **2 puncte**
3. Precizați ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate în enunțul: [...] *În cifruri dacice și-n cărți latine* / Mai *caut* disperat un înțeles. **4 puncte**

4. Menționați funcția sintactică a cuvintelor subliniate în următoarea secvență: *M-am hotărât să nu mai ies din casă / **Biblioteca** veche mi-e de-ajuns, / La orice întrebare **curioasă** / În ea deja se află un răspuns.* **4 puncte**
5. Transcrieți propoziția secundară existentă în enunțul următor: *De bună voie m-am închis în mine/Și-n casa mea, din care nu mai ies,/În cifruri dacice și-n cărți latine / Mai caut disperat un înțeles.* **1 punct**
6. Redactați un eseu de maximum o pagină, în care să argumentați apartenența unui text literar inclus în programa de examen la specia literară *basm popular*. **15 puncte**
În elaborarea eseului, veți avea în vedere următoarele repere:
- definirea conceptului de *basm popular*;
 - precizarea a două trăsături ale *basmului popular*, existente în textul literar inclus în programa de examen;
 - prezentarea detaliată a celor două trăsături ale *basmului popular*, valorificând opera literară aleasă;
 - susținerea unei opinii referitoare la mesajul textului literar selectat.

Notă: Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului de la punctul 6 este la alegere. Pentru **conținutul** eseului veți primi **10 puncte**, iar pentru **redactarea** eseului veți primi **5 puncte** (*organizarea ideilor în scris, utilizarea limbii literare* – 1 punct; *abilități de analiză și de argumentare* – 1 punct; *ortografie, punctuație* – 1 punct; *așezare în pagină și lizibilitate* – 1 punct; *încadrare în limita de spațiu indicată* – 1 punct).

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

A. Metodica predării activităților în limba maghiară maternă în învățământul preșcolar (15 puncte)

Írjon értekezést körülbelül 1 oldal terjedelemben *Mesehallgatás nagycsoportban* címmel figyelembe véve a következő szempontokat:

- körülményeinek megteremtése
- módszerei, eljárásai, eszközei
- a tevékenység didaktikai mozzanatai!

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása.

B. Metodica predării activităților în limba română în învățământul preșcolar (15 puncte)

Prezentați trei etape ale unei activități didactice de *repovestire*, domeniul experiențial *Limbă și comunicare*, nivel de studiu 4-5 ani, temă anuală de studiu *Când/cum și de ce se întâmplă?*

În prezentare, veți avea în vedere următoarele repere:

- menționarea a trei dintre etapele activității precizate;
- descrierea etapelor enumerate.